

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av spårtrafiklagen samt ändring av lagen om transportservice

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av spårtrafiklagen samt ändring av lagen om transportservice (RP 65/2025 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Kommunikationsutskottet (KoUB 13/2025 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring och temporär ändring av spårtrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i spårtrafiklagen (1302/2018) 79 § 6 mom., 157 § 1 mom. och 164 § 1 mom., av dem 79 § 6 mom. sådant det lyder i lag 253/2024 och 164 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1254/2020, och
fogas till 80 §, sådan den lyder i lagarna 1254/2020 och 476/2022, temporärt nya 6 och 7 mom. samt till lagen nya 164 a och 164 b § som följer:

79 §

Ibruktagande av rullande materiel

Innan tillstånd för ibruktagande av fordon söks kan sökanden lämna Transport- och kommunikationsverket en plan för tillverkning, ombyggnad eller modernisering av fordonet. Transport- och kommunikationsverket ger ett utlåtande om planen.

Riksdagens svar RSv 97/2025 rd

80 §

Fordon som anländer från Ryska federationen

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. får fordon som är registrerade för OSJD-området och avsedda för virkestransporter eller tanktransporter användas också för virkestransport och kemikalietransport inom Finland, om fordonets ägare är ett i Finland verksamt företag eller en i Finland verksam sammanslutning, eller ett i ett tredjeland verksamt dotterföretag som helt och hållet ägs av ett i Finland verksamt företag, eller om en avsändare som är verksam i Finland har ingått ett långvarigt hyresavtal om användning av fordonet med en sådan ägare till vagnmateriel som är etablerad i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Kommunikationsministeriet, Transport- och kommunikationsverket och Trafikledsverket ska i samarbete med järnvägsföretagen, ägarna till fordonen och avsändarna följa behovet av att fortsätta tillämpa det undantagsförfarande som avses i 6 mom. och förfarandets inverkan på säkerheten i järnvägstrafiken, bannätet och järnvägsmarknadens funktionsduglighet samt vid behov vidta åtgärder för att avhjälpa missförhållanden som upptäckts.

21 kap.

Förvaltning av spårbunden stadstrafik

157 §

Bannätsförvaltares ansvar

En bannätsförvaltare svarar för säkerheten inom metrobannätet och spårvägsnätet samt för hanteringen av de risker som har samband med driften av bannätet, i fråga om den verksamhet som bannätsförvaltaren bedriver. Vid riskhanteringen ska också eventuella cybersäkerhetsrisker beaktas. Bannätsförvaltaren ska i sin verksamhet beakta de säkerhetsmål för metro- och spårvägstrafiksystemet som Transport- och kommunikationsverket ställt upp med stöd av 2 mom.

164 §

Årsavgift

Bannätsförvaltare och sådana verksamhetsutövare som avses i 159 § ska tillsammans betala en årsavgift till Transport- och kommunikationsverket. Med årsavgiften täcks de kostnader som orsakas verket av utveckling av och tillsyn över säkerheten i den spårbundna stadstrafiken samt för förande av det register över spårbunden stadstrafik som avses i 160 § och skötseln av de registeruppgifter inom spårbunden stadstrafik som verket sköter med stöd av 178 och 216 § i lagen om transportservice samt för verkets andra administrativa myndighetsuppgifter inom den spårbund-

Riksdagens svar RSV 97/2025 rd

na stadstrafiken. Årsavgiften anges årligen i en förordning av kommunikationsministeriet, med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten.

164 a §

Planering och byggande av bannät för spårbunden stadstrafik

Bannätsförvaltaren för spårbunden stadstrafik eller den som ska genomföra ett projekt ska göra en anmälan till Transport- och kommunikationsverket när den har beslutat att börja planera byggandet eller utvecklingen av en ny bana för spårbunden stadstrafik i ett område som inte sedan tidigare har ett bannät för spårbunden stadstrafik.

Till anmälan till Transport- och kommunikationsverket ska det fogas en plan för byggandet eller utvecklingen av bannätet för spårbunden stadstrafik och en bedömning av säkerhetskonsekvenserna. Av planen ska det framgå hur bannätsförvaltaren för spårbunden stadstrafik har förberett sig för risker i projektets planerings-, uppbyggnads- och driftfas. Av planen ska det vidare framgå hur bannätsförvaltaren för spårbunden stadstrafik har för avsikt att utveckla sitt säkerhetsstyrningssystem så att spårbunden stadstrafik kan inledas på ett säkert sätt på bannätet.

I den bedömning av säkerhetskonsekvenserna som ska ingå som bilaga till planen ska det anges vilka konsekvenser den nya banan och byggandet av den får för trafiksäkerheten, inklusive konsekvenserna för säkerheten i den övriga gatu- och vägtrafiken, samt lämnas en redogörelse för eventuella granskade alternativ för byggandet av banan och motiveringar till det valda alternativet.

Transport- och kommunikationsverket ska inom två månader från mottagandet av anmälan och av den bifogade planen och bedömningen av säkerhetskonsekvenserna ge bannätsförvaltaren för spårbunden stadstrafik ett utlåtande om planen.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om anmälan om planering och byggande av bannät för spårbunden stadstrafik samt om den plan och den bedömning av säkerhetskonsekvenserna som ska ingå som bilaga till anmälan.

164 b §

Åtgärder i händelse av störningar inom den spårbundna stadstrafiken

I händelse av störningar på grund av tekniska missöden eller olyckor inom den spårbundna stadstrafiken ska bannätsförvaltaren för spårbunden stadstrafik vidta alla behövliga åtgärder för att i samarbete med utövare av spårbunden stadstrafik återställa situationen till det normala.

Verksamhetsutövare som avses i 159 §, behöriga myndigheter som svarar för ordnande av spårbunden stadstrafik och andra som svarar för kommunikation som gäller reseinformation inom den spårbundna stadstrafiken ska se till att passagerarna så snabbt som möjligt informeras om störningen och dess längd.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 80 § 6 och 7 § mom. träder dock i kraft först den 1 januari 2027 och gäller till och med den 31 december 2028.

Lag

om ändring av lagen om transportservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om transportservice (320/2017) 57 § 1 och 4 mom., 63 § 1 mom., 65 § och 243 § 1 och 2 mom.,
sådana de lyder, 57 § 1 och 4 mom. i lag 254/2024, 63 § 1 mom. och 243 § 1 mom. i sin svenska språkdräkt samt 243 § 2 mom. i lag 984/2018, 65 § i lagarna 301/2018 och 984/2018 samt 243 § 1 mom. i sin finska språkdräkt i lag 1256/2020, som följer:

57 §

Giltighet för en koncession för järnvägstrafik och ändringar i den

Ett järnvägsföretags koncession är giltig så länge järnvägsföretaget uppfyller förutsättningarna enligt detta kapitel. Om järnvägsföretaget dock byter ägare eller om de som sköter uppgifter inom den operativa ledningen byts, ska företaget omedelbart underrätta Transport- och kommunikationsverket om ändringarna så att verket kan kontrollera att järnvägsföretagets nya ägare och de personer som utsetts att sköta uppgifter inom den operativa ledningen uppfyller de villkor som föreskrivs i 54 och 55 §. Järnvägsföretaget ska omedelbart underrätta Transport- och kommunikationsverket också om det i de förutsättningar för bedrivande av järnvägstrafik som föreskrivs i 53 § sker sådana förändringar som påverkar koncessionens giltighet. På basis av den information som verket fått kan det kräva behövliga ytterligare uppgifter av järnvägsföretaget.

Transport- och kommunikationsverket kan kräva en utredning, om koncessionshavarens rättsliga ställning ändras på ett sätt som kan ha betydelse för den koncessionsenliga järnvägstrafiken. Verket ska bedöma förutsättningarna för fortsatt verksamhet så snart som möjligt efter att ha fått koncessionshavarens utredning. Om Transport- och kommunikationsverket har anledning att misstänka att järnvägsföretaget inte uppfyller förutsättningarna för koncession enligt 54 §, har verket rätt att kontrollera om förutsättningarna uppfylls. Om Transport- och kommunikationsverket konstaterar att förutsättningarna för koncession inte uppfylls, ska verket vidta de åtgärder som avses i 242 eller 243 § för att koncessionen ska hållas i kraft eller återkallas.

63 §

Ansvar för utövare av spårbunden stadstrafik

Trafikutövaren svarar för att metro- och spårvägstrafiksystemet drivs säkert samt för hanteringen av de risker som har samband med driften i fråga om den verksamhet som trafikutövaren bedriver. Vid riskhanteringen ska också eventuella cybersäkerhetsrisker beaktas. Trafikutövaren

Riksdagens svar RSv 97/2025 rd

ska i sin verksamhet beakta de säkerhetsmål för metro- och spårvägstrafiksystemet som Transport- och kommunikationsverket ställt upp med stöd av 3 mom.

— — — — —

65 §

Behörighetskrav och läkarundersökning för förare inom spårbunden stadstrafik

Av den som sköter uppgiften som förare för metrotåg, spårvagnar eller fordon som används i underhållet av bannätet krävs att han eller hon

- 1) är lämplig för uppgiften,
- 2) uppfyller de hälsokrav som föreskrivs i denna lag och med stöd av den,
- 3) i tillräcklig omfattning behärskar och förstår det språk som används vid skötseln av trafik,
- 4) är minst 18 år gammal,
- 5) under trafikutövarens handledning har utfört praktik med materiel som används i spårbunden stadstrafik.

En utövare av spårbunden stadstrafik ska beskriva förfaranden för förarnas kompetens och upprätthållandet av den i det säkerhetsstyrningssystem som avses i 64 § och ta i bruk dessa förfaranden. En utövare av spårbunden stadstrafik ska ha ett uppföljningssystem för uppföljning av förarnas kompetens.

Endast den som genom läkarintyg visat att han eller hon på basis av sitt hälsotillstånd är lämplig att sköta en uppgift som förare får utföra nämnda uppgifter. Trafikutövaren ska säkerställa att den som sköter en uppgift som förare enligt 1 mom. genomgår en läkarundersökning innan han eller hon påbörjar skötseln av uppgiften. Därefter ska den som sköter en uppgift som förare regelbundet genomgå läkarundersökning.

Trafikutövaren har rätt att överföra den som sköter en uppgift som förare till andra uppgifter om denne har underlåtit att genomgå en sådan läkarundersökning som krävs.

I sin verksamhet svarar trafikutövaren för att de anställda eller de som deltar i verksamheten och sköter uppgifter som förare uppfyller behörighetsvillkoren enligt denna lag och de övriga krav på den som sköter uppgifter som förare som föreskrivs med stöd av denna lag. Trafikutövaren är också ansvarig för att förarna upprätthåller sin yrkesskicklighet och utbildas i användningen av ny materiel.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om kraven på behörigheten för och hälsotillståndet hos personer som sköter uppgifter som förare, om läkarundersökningar och om hur ofta den som sköter en uppgift som förare ska påvisa sin behörighet. Transport- och kommunikationsverket får också meddela närmare föreskrifter om hur förfarandena för förarnas kompetens och upprätthållandet av den beskrivs i trafikutövarens säkerhetsstyrningssystem och vilka krav som ställs på uppföljningen av förfarandena.

243 §

Särskilda bestämmelser om återkallande av tillstånd för järnvägstrafik

När Transport- och kommunikationsverket överväger att återkalla ett järnvägsföretags koncession för att koncessionshavaren inte längre uppfyller solvenskravet eller de övriga förutsättningarna för koncession enligt 6 kap. eller för att koncessionshavaren trots verkets anmärkningar all-

Riksdagens svar RSv 97/2025 rd

varligt och upprepade gånger har brutit mot koncessionsvillkoren eller mot bestämmelserna eller föreskrifterna om järnvägstrafik, ska verket ge koncessionshavaren möjlighet att korrigera bristen inom en rimlig tid som inte får vara kortare än två månader. Om koncessionshavaren inte har avhjälpt bristen inom den utsatta tiden och om bristen måste anses vara väsentlig, eller om koncessionshavaren har försatts i konkurs och dennes ekonomiska ställning inte inom en rimlig tid når upp till den nivå som den koncessionsenliga järnvägstrafiken förutsätter, ska verket återkalla koncessionen helt och hållet eller för viss tid.

Samtidigt som Transport- och kommunikationsverket konstaterar att koncessionshavaren inte längre uppfyller förutsättningarna för koncession eller allvarligt och upprepade gånger har brutit mot koncessionsvillkoren eller mot bestämmelserna eller föreskrifterna om järnvägstrafik på det sätt som avses i 1 mom., kan verket besluta att järnvägstrafiken får fortsätta enligt koncessionen eller i begränsad omfattning i högst sex månader. Tillstånd till fortsatt järnvägstrafik får emellertid inte beviljas, om järnvägstrafikens säkerhet kan äventyras i det fall att verksamheten fortsätter.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 21.10.2025

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare